

Lapsivaikutusten arviointi päättöksenteon apuna

Lapsen oikeuksien ajankohtaispäivä

16.11.2018 Helsinki

Sivistysjohtaja Eija Mattila

Huittisten kaupunki

KAUPUNKISTRATEGIA 2017-2025

TAVOITTEET VUOTEEN 2025

HYVINVOIVAT JA AKTIIVISET ASUKKAAT

1. Edistämme lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointia
2. Turvaamme viihtyisän ja turvallisen arjen ja elinympäristön
3. Edistämme kansalaisaktiivisuutta

VIREÄ ELINKEINOELÄMÄ JA HYVÄ TYÖLLISYYS

1. Kehitämme yrityspalveluita
2. Tarjoamme elinkeinoelämälle houkuttelevaa tonttimaata
3. Parannamme työllisyyttä
4. Olemme yritysmyönteisiä ja innostamme yrittäjyyteen

VETOVOIMAINEN KAUPUNKI

1. Houkuttelemme uusia asukkaita ja yrityksiä markkinoimalla Huittista
2. Kehitämme suunnitelmallisesti palvelurakennetta ja -tuotantoa

KESTÄVÄ VOIMAVAROJEN HALLINTA

1. Tavoitteenamme on hyvinvoiva henkilöstö
2. Tavoitteenamme on kestävä talous ja hyvä hallinto
3. Huolehdimme omaisuudestamme suunnitelmallisesti
4. Rakennamme yhteistyötä tulevan maakuntahallinnon kanssa

HUITTISTEN KAUPUNKI

huittinen.fi

Lähtötilanne Huittisissa

- Taustalla varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palvelurakenteen haasteet
- Varhaiskasvatuksen kysynnän voimakas kasvu, erityisesti päiväkotihoidon ja vuorohoidon osalta
 - Kysyntään vastattu perustamalla satelliittiyksiköitä, lisäämällä perhepäivähoitoa ja yksityistä palvelutuotantoa
- Perusopetuksen investointitarpeet ja palveluverkko
 - Suurin alakoulu väistötiloissa, toinen koulu odottaa peruskorjausta
 - Huolena erot oppilasennusteissa ja opetusryhmien koossa
- Tarve kestävämmille ratkaisuille

Miksi lapsivaikutusten arviointia?

- Huittisten kaupunkistrategiassa 2017 - 2025 korostuu lasten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin edistäminen.
- Kaupunki on sitoutunut lapsiystävällisen hallinnon toimintamalliin. Tämä tarkoittaa lapsivaikutusten arvioinnin ottamista osaksi päätöksentekokulttuuria.
 - Lapselle on annettava mahdollisuus tulla kuulluksi ja hänen näkemyksensä on otettava huomioon hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti.
- Palveluverkkoselvitys tilattiin ulkopuoliselta asiantuntijalta. Tuotti ratkaisuvaihtoehtoja, mutta ei ole koko kuva asiasta
- Tulevaa palveluverkkoa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon haluttiin lasten ja nuorten lisäksi osallistaa mahdollisimman moni taho mukaan

Suunnittelu

- LAVA-prosessin suunnittelusta vastasivat sivistysjohtaja ja varhaiskasvatusjohtaja, tukena projektipäällikkö Kati Honkanen (THL) ja Satakunnan LAPE eli SATULA-hanke
- LAVA-valmennukseen osallistui mukaan
 - Päiväkotien ja koulujen esimiehiä
 - Oppilaskuntien ohjaavat opettajat
 - Vammaisopetuksen opettajia
- Sopiminen työnjaosta, menetelmistä ja aikataulusta

Aikataulu

Palveluverkkoselvitys	<ul style="list-style-type: none">- Lokakuu 2017- Tulosten esittely 7.11.2017
Lapsivaikutusten arviointi ja kuulemiskierrokset	<ul style="list-style-type: none">- Suunnittelu lokakuu 2017- Arviointitiimin valmennus 3.11.2017- Arviointien toteutus ja tulosten koostaminen viikot 45 – 47- Infotilaisuudet henkilöstölle, huoltajille ja kuntalaisille 30.11.2017
Palveluverkkoa koskeva esittely ja päätöksenteko	<ul style="list-style-type: none">- Sivistyslautakunta 12.12.2017- Kh ja kv tammikuu 2018

Lava-prosessin kohderyhmät ja menetelmät

Kohde	Menetelmä	Vastuhenkilö
Varhaiskasvatuksen lapset	Piirtäminen ja haastattelu	Varhaiskasvatusjohtaja
Varhaiskasvatuksen huoltajat ja henkilöstö	Zef-kysely	Varhaiskasvatusjohtaja
Perusopetuksen oppilaat	Oppilaskuntien fasilitoimat luokkakohdaiset arvioinnit	Oppilaskuntien ohjaajat
Pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaat	Piirtäminen ja haastattelu	Opettajat
Perusopetuksen huoltajat ja henkilöstö	Zef-kysely	Sivistysjohtaja
Kuntalaiset	Zef-kysely	Sivistysjohtaja
Nuorisovaltuusto	Lausuntopyyntö	Sivistysjohtaja

Lapsivaikutusten arviointiprosessi varhaiskasvatuksessa

- Lapset: piirros ja kerronta -menetelmä
 - ”Millainen on kiva päiväkotikoulu?”
 - Piirrosten sisällönanalyysi ja teemoitus
 - Avoin näyttely lasten töistä ja tuloksista kaupungintalolla
- Huoltajat ja henkilöstö: Zef-kysely
 - Ehdotuksia varhaiskasvatuksen palvelurakenteeksi
 - Tärkeänä pidetyt asiat varhaiskasvatuksessa ja miten ne toteutuvat
 - Kehittämisehdotukset

Näyttely on yhteisöllinen kokemus ja mahdollisuus tuoda lasten ajatuksia esiin

Lapsivaikutusten arviointi perusopetuksessa

- Oppilaat
 - Oppilaskuntien hallitusten fasilitoimat luokkakohtaiset arvioinnit
 - Kehitysvammaisilla oppilailla piirroksia, kerronta, kuvakommunikaatio
 - Päähuomio arvioinnissa on siinä, millaisessa koulussa kaikilla on hyvä olla ja millainen on hyvä oppimisympäristö
- Huoltajat ja henkilöstö: Zef-kyselyt
 - Näkemykset palveluverkkoratkaisuihin
 - Mahdollisuus tuottaa vaihtoehtoisia näkemyksiä
 - Perusopetuksessa tärkeimmät asiat ja niiden toteutuminen
 - Kehittämisehdotukset

Lautta-oppilaiden ajatuksia muutoksesta

- Saadaan uusia ystäviä
- Saadaan isompi luokka
- Enemmän tekemistä ulkona
- Jos ei saa ystäviä?
- Miten siellä pärjätään?

Toiveita:

- Kohdellaan kaikkia nätisti
- Olisi yhteisiä leikkejä
- Ruokalaan pitäisi päästä helposti (HUOM. vastaaja on itse pyörätuolissa)
- Tarvitaan iso vessa (pyörätuolin takia)
- Olemme iloisia, hyviä, onnellisia ja äänekkäitä

Yhteenvetoa prosessista (1)

- Tiedon tuottaminen
 - Lapsivaikutusten arviointi antoi tärkeää tietoa lasten, nuorten ja aikuisten näkemyksistä koskien palveluverkkoa
 - Lapset tuottivat myös muuta hyödyllistä tietoa, jolla voidaan arjen laatua koulussa parantaa
 - Arviointituloksia kuunneltiin ja niihin viitattiin myös päättäjien puheenvuoroissa ja tiedotusvälineissä
 - Arviointi tuotti paljon ja monipuolista tietoa, jota voidaan hyödyntää myös muissa yhteyksissä
- Toteutuksen resursointi
 - Arviointi toteutettiin laajamittaisena ja se olisi vaatinut enemmän aikaa
 - Useamman tahon sitouttaminen suunnitteluun ja tulosten koostamiseen ehkäisee ylikuormittumista ja virheitä

Yhteenvetoa prosessista (2)

- Suhtautuminen LAVA-prosessiin
 - Palveluverkkoselvitys on haastava aihe pilotoida lapsivaikutusten arviointia: herätti paljon tunteita
 - Arviointiin suhtauduttiin pääosin myönteisesti. Toisaalta kaikki eivät olleet valmiita muutokseen
 - Kuntalaisten aktivoiminen mukaan on haastavaa!
- Tiedottaminen
 - Arvioinnin huolellinen valmistelu ja oikea-aikainen tiedottaminen ovat elintärkeitä prosessin onnistumiselle
 - Tiedonjakamiseen perustettu blogi palveli tiedottamista hyvin: <https://uusikouluhuittinen.blogspot.fi/>

Toimintakulttuurin muutos jatkuu!

- Keväällä 2018 Huittisissa kerättiin lapsilta, nuorilta ja lapsiperheiltä tietoa perhekeskuksen perustamiseen liittyen
 - Kokemukset nykytilanteesta ja palvelutarpeista
- Syksyllä 2018 toteutettiin ennakkovaikutusten arviointi tulevaisuuden kirjastopalveluista osana talousarvion laadintaa
 - Kyselyt kuntalaisille, koululaisille ja henkilöstölle, lausuntopyynnöt oppilaskunnalle, nuorisovaltuustolle ja kirjastopalveluiden yhteistyötoimijoille
- Huittisten kaupungin EVA-suositus ja ohjeet ennakkovaikutusten arvioinnista kh 17.9.2018, jalkautus kaikkiin palvelukeskuksiin
- Kerätty tieto haastaa toimijat yhä avoimempaan arvokeskusteluun. Heikkenevät talousnäkömät eivät helpota päätöksentekoa.

Kiitos!